

Utbildningsinspektion i Nolskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Inledning

Verksamheten i Nolskolan har granskats och besökts den 29 och 30 januari 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns på Skolinspektionens webbplats, www.skolinspektionen.se (Tillsyn, Regelbunden tillsyn).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen vilket framgår av Skolinspektionens beslut. Skolinspektionen följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Nolskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Nolskolan intervjuades rektorn, personal, elever, representanter för elevhälsoteam och föräldrar. Inspektörerna besökte även lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Nolskolan	Antal elever
Förskoleklass	34
Grundskola	263

Källa: Nolskolan

2 (17)

Utbildningen vid Nolskolan omfattar förskoleklass samt grundskola årskurserna 1–6. Eleverna är indelade i tre åldersblandade klasser för förskoleklass och årskurserna 1–2. Årskurserna 3–6 arbetar mestadels i åldershomogena grupper, men rektorn har en ambition att till viss del åldersblanda eleverna även i dessa årskurser. Lärarna är organiserade i arbetslag.

Vid Nolskolan bedrivs också skolbarnsomsorg. Denna verksamhet bedöms i en särskild verksamhetsrapport.

Nolskolan är centralt belägen i Nols samhälle. Skolan har funnits sedan 1923 och består av såväl äldre som relativt nya byggnader.

Efter årskurs 6 fortsätter eleverna sin skolgång vid Himlaskolan.

Helhetsbedömning

Inspektionen visar att Nolskolan i huvudsak har goda förutsättningar att bedriva en pedagogisk verksamhet av god kvalitet med trygga elever, god arbetsmiljö och ändamålsenliga lokaler.

Undervisningen bedrivs åldersblandat i förskoleklass och årskurserna 1–2. Eleverna i förskoleklasserna får förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger. Lek, skapande och barns eget utforskande genomsyrar verksamheten för sexåringarna. Årskurserna 3–6 arbetar huvudsakligen i åldershomogena klasser. Utifrån klassrumsobservationer och intervjuer konstaterar inspektörerna att det varierar mellan lärare och ämnen i vilken grad eleverna görs medvetna om målen i läroplanen och de nationella kursplanerna. Likaså är elevernas inflytande över undervisningens innehåll och upplägg är begränsat, vilket behöver förbättras.

Vid Nolskolan saknas systematisk dokumentation och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till målen i läroplanen och de nationella kursplanerna. De nationella ämnesproven för årskurs 5 i engelska, matematik och svenska genomförs, men resultaten används inte på ett tydligt sätt för att främja elevernas kunskapsutveckling. De lärare som undervisar eleverna i de tidigare årskurserna har till exempel ingen kännedom om vad de nationella proven innehåller eller vilka resultat eleverna uppnår. Inspektörerna bedömer därför att pedagogisk samverkan mellan grundskolans årskurser bör förbättras för att stödja elevernas långsiktiga lärande. Skolan måste arbeta för att utveckla system och rutiner för att följa upp och utvärdera elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen i årskurs 5 samt låta denna uppföljning och utvärdering bilda underlag för vilka åtgärder som behöver vidtas för en ökad måluppfyllelse. Intervjuer med rektorn och lärare visar att skolan inte analyserar måluppfyllelsen och inte heller hittat redskap för att på ett allsidigt sätt följa elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Inte heller skillnader i flickors och pojkars studieresultat beaktas. Möjligheten att pröva och utveckla undervisningsmål och metoder försvåras därför.

Inspektionen visar att skolan arbetar med värdegrundsfrågor bland annat genom skolans trygghetsteam. Vid skolan har tidigare funnits kamratstödjare och enligt rektorn kommer denna verksamhet att starta på nytt. Enligt lärare och elever reds konfliktsituationer ut då de uppstår. Eleverna uppger att de för det mesta är trygga i skolan, men det förekommer konflikter som oroar en del elever och elevernas språkbruk är inte alltid så bra enligt elever och lärare. Skolans likabehandlingsplan

uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan. Den är inte känd av elever eller föräldrar och har inte upprättats under medverkan av elever.

Det är av största vikt att rektorn tar det övergripande ledningsansvaret för att verksamheten utvecklas. Kvalitetsarbetet måste förbättras och bli ett verktyg för att utveckla skolans verksamhet. En kvalitetsredovisning måste upprättas som bland annat innehåller en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och vilka åtgärder skolan tänker vidta för att öka måluppfyllelsen. Rektorn bör bli tydligare i sin pedagogiska ledning och ansvarstagande för att skolan som helhet når de nationella målen.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan upprättar inte åtgärdsprogram för alla elever i behov av särskilt stöd (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolan saknar ordningsregler, som utarbetats enligt förordningens krav (6 kap. 8b § grundskoleförordningen).
- Eleverna får inte undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap före utgången av årskurs 5 vilket medför att de inte ges möjlighet att nå målen i ämnet för årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, förordningen om kursplaner för grundskolan och bilaga 3 till skollagen).
- Svenska som andraspråk ges som stöd inom ämnet svenska och inte som ett eget ämne (2 kap. 16 § grundskoleförordningen).
- Elevens val anordnas inte (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).
- Skolan gör inte en systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Skolan har inte upprättat en kvalitetsredovisning (1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Elevernas kunskapsutveckling bör följas upp och utvärderas i samtliga ämnen.
- Skolan bör utveckla de individuella utvecklingsplanerna.
- Skolan bör arbeta för att öka elevernas kännedom om målen för utbildningen samt öka elevernas inflytande över undervisningen.
- Pedagogisk samverkan mellan grundskolans årskurser bör förbättras för att stödja elevernas långsiktiga lärande och utveckling för att nå målen.
- Skolan bör utreda om alla elever i behov av särskilt stöd får berättigat stöd.

4 (17)

- Skolan bör utreda om eleverna får sin garanterade undervisningstid.
- Skolan bör arbeta för att organisera lärarna så att de har utbildning för den undervisning de bedriver.
- Skolan bör arbeta så att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.
- Skolan bör ha en tydligare pedagogiska ledning.
- Skolans kvalitetsarbete bör utvecklas.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Kommentar:

Inspektionen visar att det vid Nolskolan saknas systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till målen i läroplanen och de nationella kursplanerna. De nationella ämnesproven för årskurs 5 i engelska, matematik och svenska genomförs, men resultaten används inte på ett tydligt sätt för att främja elevernas kunskapsutveckling. Inte heller skillnader i flickors och pojkars studieresultat beaktas. Intervjuer med rektorn och lärare visar att skolan inte analyserar kunskapsresultaten.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,

6 (17)

- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultaten:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av mindre god kvalitet trots att lärarna följer upp elevernas kunskapsutveckling så att den egna undervisningen utvecklas. Resultatet av skolans verksamhet följs delvis upp men undervisningsmål och metoder måste ytterligare prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav. Utvecklingssamtal genomförs regelbundet med alla elever och elevens vårdnadshavare då även en individuell utvecklingsplan upprättas.

Inom området finns följande förbättringsbehov:

Uppföljning av alla ämnen

Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling.

Intervjuer och verksamhetsbesök visar att lärarna genomför uppföljning av kunskapsresultaten främst i ämnena engelska, matematik och svenska. Diagnoser av olika slag och nationella ämnesprov i årskurs 5 genomförs i ovanstående ämnen. Resultaten sammanställs men används endast på individnivå för kartläggning av elever i behov av särskilt stöd.

Inspektörerna bedömer att elevernas kunskapsutveckling bör följas upp och utvärderas i samtliga ämnen.

Individuell utvecklingsplan

Enligt grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Vid Nolskolan upprättas en individuell utvecklingsplan för varje elev vid utvecklingssamtalen. Vid inspektörernas samtal med elever framkommer att eleverna inte känner till begreppet individuell utvecklingsplan. Inspektörerna vill påpeka nyttan av att inom skolan använda en terminologi som ger elever och vårdnadshavare möjlighet att dels känna igen företeelser i skolan samt också relatera till styrdokumentet. I några av de individuella utvecklingsplaner inspektörerna tar del av är kopplingen till mål i läroplanen och kursplanerna otydlig. Exempel på mål som anges i de individuella utvecklingsplaner som inspektörerna tar del av är att ”inte prata på lektionerna” eller att ”försöka räcka upp handen oftare”. Den typen av mål saknar enligt inspektörerna anknytning till nationella mål.

Inspektörerna bedömer att de individuella utvecklingsplanerna bör utvecklas, främst avseende de framåtsyftande målbeskrivningarna samt på ett mer utförligt sätt omfatta kursplanernas kunskapsmål.

Från och med den 15 juli 2008 har bestämmelsen i 7 kap 2 § grundskoleförordningen om individuell utvecklingsplan bland annat ändrats på så sätt att en sådan plan inte enbart ska vara framåtsyftande. Den ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne. Dessa omdömen får vara betygsliknande men de bör anpassas till elevernas ålder och förutsättningar. Det är rektorn som beslutar om den närmare utformningen. Planen får också innehålla annan information om elevens skolgång om rektorn beslutar detta. Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen kommer att revideras med anledning av ändringen och beräknas vara färdiga under hösten 2008.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevens kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygskatalog förs enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av god kvalitet. Som tidigare nämnts saknas dock en systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas resultat i samtliga ämnen. Inspektörerna vill påpeka vikten av att man på skolan hittar redskap för att på ett allsidigt sätt följa elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,

8 (17)

- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av mindre god kvalitet trots att inspektörerna gör bedömningen att eleverna erbjuds varierade undervisningsformer. Läroplanens och kursplanernas mål får dock endast begränsat genomslag på undervisningens inriktning. Demokratiska samverkansformer för elever i form av klassråd och elevråd genomförs på skolan. Dessutom bedömer inspektörerna att samverkan mellan förskoleklass och skola fungerar för att i enlighet med läroplanen berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande.

Inom området finns följande förbättringsbehov:

Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet

Enligt skollagen ska eleverna ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Enligt läroplanen ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Enligt läroplanen ska läraren se till att alla elever oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad.

Elevernas möjligheter till inflytande och ansvarstagande varierar mellan lärare på skolan. Generellt är inspektörernas uppfattning att inflytandet sker sporadiskt i något ämne då eleverna får välja arbetsområde och redovisningsform samt vid planering av idrottslektioner. Intervjuer med lärare och elever samt verksamhetsbesök visar att eleverna överlag inte är medvetna om mål i läroplan och kursplaner. Ett gemensamt arbetsmaterial för elever i årskurserna 3–6 har införts, för att utveckla elevernas arbete mot målen. Trots detta upplever inspektörerna att eleverna saknar

kännedom om de mål som finns i läroplan och kursplaner. Mål är heller inte synliggjorda i klassrummen. De mål eleverna använder sig av har i liten utsträckning anknytning till nationella mål. Inspektörerna påpekar att det blir svårt för eleverna att utöva ett inflytande eller ta ansvar för de viktiga frågorna kring lärandet och undervisningens planerande, om de inte har vetskap om kursplaners mål.

Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta för att öka elevernas kännedom om målen för utbildningen samt öka elevernas inflytande över undervisningen.

Samverkan inom skolan

Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen.

Som tidigare nämnts förekommer samarbete mellan förskoleklassen och årskurs 1. Enligt lärare finns dock inget system för att följa upp resultaten vid nationella ämnesprov i årskurs 5 på ett systematiskt vis. Detta innebär att de avstämningstillfällen som nationella proven utgör inte används som ett redskap för att reflektera över och utveckla undervisningen i samtliga årskurser. Resultaten tenderar att bli en angelägenhet för de lärare som undervisar i de aktuella årskurserna och inte för samtliga lärare som undervisar eleverna. Systematiskt samarbete kring verksamhetens utformning eller progression i elevernas lärande är inte utvecklat. För att ge eleverna en så optimal lärandemiljö som möjligt och för att synliggöra elevernas kunskapsutveckling är detta ett viktigt utvecklingsområde för Nolskolan.

Inspektörerna bedömer att pedagogisk samverkan mellan grundskolans årskurser bör förbättras för att stödja elevernas långsiktiga lärande och utveckling för att nå målen.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av mindre god kvalitet. Vid inspektörernas besök framstår en grundläggande ambition på skolan att anpassa undervisningen till elevernas skiftande behov och förutsättning-

ar, men förutsättningarna varierar enligt lärarna.

Inom området finns följande förbättringsbehov och brist:

Särskilt stöd

Enligt skollagen ska särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet.

Vid Nolskolan finns ett stödteam bestående av psykolog, specialpedagog, skolsköterska och kurator. Arbetslagen och stödteamet samarbetar om de elever som är i behov av särskilt stöd. Extra resurser för särskilt stöd har fördelats till de elever i årskurs 6 som visat brister i samband med de nationella ämnesproven i årskurs 5. Enligt specialpedagogen får alla elever som behöver särskilt stöd, men enligt lärare och rektorn förekommer det att så inte sker.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utreda om alla elever i behov av särskilt stöd får berättigat stöd.

Åtgärdsprogram

Enligt grundskoleförordningen ska rektorn se till att en elevs behov av särskilda stödåtgärder utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas.

Åtgärdsprogram upprättas enligt rektorn och stödteamet för elever i behov av särskilt stöd. De åtgärdsprogram som inspektörerna tar del av innehåller redovisning av åtgärder på organisations-, grupp- och individnivå. Lärarna säger att det finns åtgärdsprogram för de flesta elever i behov av särskilt stöd, dock inte för alla. Elever i årskurs 6 som får särskilt stöd på grund av att de inte uppnått målen för årskurs 5 saknar i flera fall åtgärdsprogram.

Inspektörerna bedömer att skolan inte upprättar åtgärdsprogram för alla elever i behov av särskilt stöd.

Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2008:25) för arbete med åtgärdsprogram.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,

- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med bestämmelserna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av mindre god kvalitet. Vid skolan har tidigare funnits kamratstödjare och enligt rektorn kommer denna verksamhet att starta på nytt. Enligt lärare och elever reds konflikt-situationer ut då de uppstår. Eleverna uppger att de för det mesta är trygga i skolan, men det förekommer konflikter som oroar en del elever och elevernas språkbruk är inte alltid så bra enligt elever och lärare.

Inom området finns följande brister:

Ordningsregler

Enligt grundskoleförordningen ansvarar rektorn för att det finns ordningsregler för varje skola. Ordningsreglerna ska utarbetas och följas upp under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare.

Vid Nolskolan finns ordningsregler som eleverna fått ta hem vid läsårets början för att diskutera med föräldrarna. Enligt rektorn och eleverna har skolans regler inte upprättats, utvärderats eller diskuterats tillsammans med eleverna. Inspektörerna vill betona vikten av att alla känner sig involverade i arbetet med att utforma skolans ordningsregler så att alla kan känna sig solidariska med de överenskommelser som görs.

Inspektörerna bedömer att skolan saknar ordningsregler som utarbetats enligt förordningens krav.

Likabehandling

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska huvudmannen för verksamheten eller den huvudmannen bestämmer se till att det finns en likabehandlingsplan för varje enskild verksamhet. Planen ska syfta till att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. I planen ska planerade åtgärder redovisas. Planen ska årligen följas upp och ses över.

Vid inspektionstillfället har Nolskolan en likabehandlingsplan. Denna plan kan inte anses motsvara en sådan likabehandlingsplan som lagen kräver då den exempelvis saknar en specifik redovisning av verksamhetens behov, utifrån en aktuell kartläggning som utgångspunkt för vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. Planen har utarbetats utan elevers medverkan enligt såväl ele-

ver som lärare och rektorn.

Inspektörerna bedömer att skolans likabehandlingsplan inte uppfyller de krav som ställs på en sådan plan.

Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7) för arbetet med att främja likabehandling.

Ale kommun har inte överlämnat åt rektorerna i kommunen att upprätta likabehandlingsplaner. Avsaknaden av likabehandlingsplaner eller bristande sådana bedöms därför inte i de enskilda skol- och verksamhetsrapporterna utan en samlad bedömning sker i den övergripande kommunrapporten.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
X			

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av ej godtagbar kvalitet. Bedömningen grundar sig på att rektorn inte kan ange om eleverna får sin garanterade undervisningstid, att eleverna inte ges förutsättningar att nå målen för årskurs 5 i hem- och konsumentkunskap, att svenska som andraspråk inte ges istället för ämnet svenska och att elevens val inte anordnas. Skolans lokaler är dock ändamålsenliga och har sådan utrustning som behövs för att bedriva en tids-

enlig utbildning. Enligt både elever och föräldrar är utbildningen avgiftsfri för alla elever. Verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Inom området finns följande förbättringsbehov och brister:

Garanterad undervisningstid

Enligt skollagen omfattar det garanterade antalet undervisningstimmar 6 665 timmar i grundskolan. Av timplanen framgår utbildningens omfattning i timmar för ämnen, ämnesgrupper, språkval och elevens val. Det är den minsta undervisningstid som eleverna ska erbjudas.

Delar av elevernas skoldag innehåller avsatt tid i skolans lokaler för skolbarnsomsorg där eleverna bland annat använder tid till fri lek. Eleverna får på så sätt en längre skoldag än vad skolans timplan föreskriver och rektorn säger sig inte kunna ange vilken del av elevernas skoltid som är undervisningstid. Vid inspektörernas besök kan personal och rektorn inte redogöra för hur elevernas tid används.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utreda om eleverna får sin garanterade undervisningstid.

Enligt grundskoleförordningen finns en kursplan för varje ämne. I kursplanen anges bl.a. de mål som eleverna ska ha uppnått efter det femte och det nionde skolåret.

I Nolskolans timplan finns inte tid avsatt för hem- och konsumentkunskap i årskurs 5. Undervisningen är organiserad så att eleverna läser ämnet i årskurserna 7–9.

Inspektörerna bedömer att fördelningen av undervisningstiden i Nolskolan inte ger eleverna förutsättningar att nå målen för årskurs 5 i hem- och konsumentkunskap.

Enligt grundskoleförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk anordnas för elever om det behövs. Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas för en elev. Undervisningen ska anordnas i stället för undervisning i svenska.

Vid Nolskolan anordnas undervisning i svenska som andra språk. Denna undervisning fungerar som stödundervisning till ämnet svenska och inspektörerna gör bedömningen att skolan inte gör en tydlig skillnad mellan svenska och svenska som andra språk. Inspektörerna vill i sammanhanget framhålla att svenska som andra språk är ett eget ämne med en egen kursplan och ska anordnas istället för svenska för de elever som behöver det. Rektorn är den som beslutar om sådan undervisning ska anordnas för eleven.

Inspektörerna bedömer att svenska som andraspråk ges som stöd inom ämnet svenska och inte som ett eget ämne.

Valmöjligheter

Enligt grundskoleförordningen ska styrelsen erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Undervisningen ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenligt med målen i den kursplan eller de kursplaner som fastställts för det ämne eller ämnen som utgör elevens val.

14 (17)

Intervjuer med elever och personal samt dokument visar att eleverna inte erbjuds elevens val enligt bestämmelserna. Elever känner inte heller till syftet med elevens val.

Inspektörerna bedömer att elevens val inte anordnas.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av mindre god kvalitet. Bedömningen grundar sig på att inspektionen visar att personalen inte är tillräckligt uppdaterad vad gäller exempelvis läroplan och kursplaner, något som utgör grunden för ett konstruktivt utvecklingsarbete.

Inom området finns följande förbättringsbehov:

Personalens utbildning

Enligt skollagen är kommunen skyldig att för undervisningen använda lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Undantag får göras endast om personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna.

Enligt rektorn har större delen av personalen utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Det förekommer dock att lärare med utbildning för årskurserna 1–7 i svenska och samhällsorienterande ämnen eller i matematik och naturorienterande ämnen arbetar som klasslärare. Denna organisation resulterar i att lärare undervisar i ämnen där de saknar utbildning. Officiell statistik visar att år 2007 var lärartätheten vid Nolskolan 6,1 lärare per 100 elever varav 4,9 lärare per 100 elever med pedagogisk utbildning att jämföra med 8,3 lärare per 100 elever varav 7,0 lärare per 100 elever med pedagogisk utbildning för riket.

Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta för att organisera lärarna så att de har utbildning för den undervisning de bedriver.

Personalens kompetensutveckling

Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.

Intervjuer med rektorn och personal visar att det vid Nolskolan saknas en plan för personalens kompetensutveckling utifrån skolans behov. Enligt rektorn och personalen saknas det också pengar för att genomföra kompetensutvecklingsinsatser.

Rektorn instämmer i att omfattningen av kompetensutvecklingen varit begränsad.

Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta så att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.

3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna,
- om lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
X			

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av ej godtagbar kvalitet. Bedömningen grundar sig på att skolan bör ha en tydligare pedagogisk ledning och att skolan måste göra en systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till målen i årskurs 5. Enligt personalen är rektorn heller inte förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Inspektörerna vill peka på att det i denna rapport finns brister och förbättringsområden som är relaterade till rektorns ansvar. Detta omfattar även rektorns ansvar för att fatta de grundläggande beslut som bestämmelserna anger.

Inom området finns följande förbättringsbehov och brist:

Rektor som pedagogisk ledare

Enligt läroplanen har rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen.

Vid skolan finns en skolutvecklingsgrupp bestående av representanter från arbetslagen och rektorn. Denna grupp involverar rektorn i arbetet med att driva skolans utveckling. Genomförda intervjuer tyder på att det saknas tid och tydliga forum där en pedagogisk diskussion kan pågå och där rektorn kan visa färdriktning och leda det pedagogiska utvecklingsarbetet. Intervjuer och verksamhetsbesök visar att pedagogisk utveckling sker i ringa omfattning.

Inspektörerna bedömer att skolan bör ha en tydligare pedagogiska ledning.

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen.

Av intervjuer och dokument framgår att rektorn inte tar ansvar för uppföljningar, sammanställningar eller utvärderingar av kunskapsresultaten i samtliga ämnen.

Därmed saknas ett viktigt verktyg för att på skolnivå styra resurser till de områden där de behövs bäst eller för att genomföra förbättringar av undervisningen. Vidare brister rektorns ansvar för det systematiska kvalitetsarbetet, likabehandlingsplanen och målstyrningen.

Inspektörerna bedömer att rektorn måste göra en systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till målen i årskurs 5 i samtliga ämnen.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
X			

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av ej godtagbar kvalitet. Bedömningen grundar sig på att skolan saknar kvalitetsredovisning. Av intervjuer framgår att det i vissa lärargrupper finns en medvetenhet att utvärdera undervisningsmoment av skilda slag. Fortlöpande samtal med eleverna följs upp med mer eller mindre kontinuerliga skriftliga utvärderingar och det finns en ambition att systematiskt knyta utvärderingarna till planering och genomförande. Det saknas dock tydliga ställningstaganden på skolan för att uppnå gemensamma målinriktade metoder och därför är inte heller ett sådant arbete påtagligt i lärargruppen.

som helhet.

Inom området finns följande förbättringsbehov och brist:

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som det omgivande samhället.

Vid inspektörernas besök redovisas inte hur skolan arbetar med eller planerar arbeta med att kontinuerligt identifiera vilka förutsättningar som är nödvändiga för arbetet mot de nationella målen, att utveckla arbetsprocesser eller att bedöma resultat och måluppfyllelse för att vidta lämpliga åtgärder. Skolans uppföljning och utvärdering av exempelvis kunskapsresultaten och arbetet med normer och värden är inte tydligt. Skolan har ingen utvecklad systematik i kvalitetsarbetet genom att kontinuerligt följa upp och dokumentera kunskapsresultat, analysera resultaten och utveckla metoder och organisation av undervisningen i syfte att förbättra resultaten.

Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsarbete bör utvecklas och systematiseras så att skolan kan vidta relevanta åtgärder för ökad måluppfyllelse.

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska kvalitetsredovisningen innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. I kvalitetsredovisningen ska uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen redovisas. Enligt förordningen om kvalitetsredovisningen ska skolans kvalitetsredovisning utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisning. Vid inspektionstillfället saknar Nolskolan kvalitetsredovisning.

Inspektörerna bedömer att Nolskolan måste upprätta en kvalitetsredovisning.

Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

2008-10-17 Göteborg

Ulla-Britt Norin

Helén Svelid